

Umráðandi at fáa orðaskifti í lag um vinnumøguleikarnar í Suðuroy í framtíðini:

Samstarv er besti máttin at standa sterkur úteftir

– Skal vinnulívið í Suðuroynni varðveitast og mennast, er tað umráðandi at fáa eitt orðaskifti í lag ímillum tær ymsu vinnugreinarnar. Suðuroyggin liggur fyrri seg sjálva, og hartil eru vinnueindirnar smáar. – Tí er samstarv besti máttin at standa sterkur úteftir

ÁKI BERTHOLDSEN

– Vónandi fáa vit eitt orðaskifti um framtíðarútlitini hjá vinnulívinum í Suðuroynni. Tí hetta orðaskiftið er sera umráðandi, skal tað eydnast at varðveita og menna tað vinnulív, sum er í Suðuroynni.

Bogi Mortensen segði, at tað var orsökini at hann tók av tilboðinum, tá ið nýstovnaða TK-Stovan herfyri heitti á hann um at siga sína hugsan um møguleikarnar hjá vinnulívinum í Suðuroy á einum vinnufundi, sum var á gistingarhúsinum í Óravík.

Bogi Mortensen-hesin tvøramaður, sum flutti til Vágs, hevur yvir 15 ár á baki í vinnulívinum í Suðuroy. Fyrst sum stjóri á flakavirkinum í Hvalba í mong ár. Síðani sum stjóri á trolvirkinum Berginum í Hvalba, umframt at hann umsitur nøkur skip.

Hann er ikki ein av teimum, sum tíðliga og seint eru frammi við sínari meining um bæði eitt og annað.

Men hann er kortini ein av teimum royndastu í tí nýggja ættarliðinum av útubúnum vinnulívsmönnum, sum so við og við eru settir við rórðið í føroyska ídnaðinum seinastu árin.

Og tí mátti verða hetta seinasta, TK-Stovan helt, kvalifiseraði hann leggja botnin í eitt kjak, sum vónandi fór at koma um vinnumøguleikarnar í Suðuroynni.

Og tað fyrsta Bogi Mortensen segði, var netupp, at hann vónaði, at eitt orðaskifti fór at taka seg upp um framtíðarvænirnar hjá vinnulívinum í Suðuroynni.

– Tað er nevniliga ikki tí, eg haldi meg vita so nógv meiri um vinnulívið í Suðuroynni enn onnur, at eg tók av innbjóðingini hjá TK stovuni, segði hann.

– Hann helt, at skulu vit varðveita tað vinnulív, sum er, og menna tað, er alneyðugt við einum orðaskifti ímillum tær ymsu vinnugreinarnar.

Hann segði, at Suðuroyggin liggur fyrri seg sjálva, og hartil eru vinnueindirnar smáar.

– Samstarv er tí besti máttin at standa sterkur úteftir, segði hann.

Hann segði, at útgangsstøðið eru nakrar av teimum vinnugreinum, sum eru.

Síðani hevði hann nakrar metingar um, antin tær fóru at hava livilíkindi framyvir, og, hvørjar broytingar, m.a. bygnaðarbroytingar, eru neyðugar fyrri at vinnan kann halda fram.

– Okkurt er ivaleyst gloymt. Okkurt er ivaleyst skeivt.....kanska tibetur, segði Bogi Mortensen.

Stóran týðning at varðveita flotan

Bogi Mortensen segði, at fiskiflotin í Suðuroy hevur lagað seg til umstøðurnar og er nú settir saman í

- 1) Lemmatrolarar
- 2) Útróðrarbátar
- 3) Partrolarar
- 4) Garmaskip
- 5) Stállínuskip
- 6) Ídnaðarskip

– Hesin parturin av flotanum fiskar undir Føroyum og avreiðir eisini tað mesta í Føroyum.

– Afturat hesum eru so nøkur rækjaskip, nótaskip o.o. sum fiska á fjarleiðum.

Men hvussu er so framtíðin hjá hesum flotanum? spurdi Bogi Mortensen.

Hann segði, at tað er ongín loyna, at úttan iløgustuðulin flóta lemmatrolararnir tungt í sjónum figgjargliga.

– Hesin stuðul fellur burtur í mars 1998.

– Tær politisku útsagnirnar um, at ísfiskflotin skal minkast, benda á, at stuðulin fer ikki at halda fram.

– Og tí verður trupult at varðveita henda flotan, sum fiskiskapurin nú er.

Men hvussu sær so framtíðin hjá hesum flotanum út?

– Flotin, sum er, kann bara varðveitast við at fáa hann at kasta meiri av sær.

– Men útreiðslurnar er ikki nógv at gera við, tí flotin hevur onga ávirkan á tær flestu útreiðslurnar t.d. hýrur, olju, tryggin o.a.

Hinvegin heldur hann heldur ikki, at tað ber til at

– Skal vinnulívið í Suðuroy varðveitast, og mennast, er neyðugt við broytingum. Ymsir møguleikar eru t.d. at reidari leggja saman, og selja okkurt skip burturav, at skip og virki leggja saman og at fyrirkur samstarva, segði Bogi Mortensen

økja inntøkurnar soleiðis beinanvegin. Sum fiskimynstrið er, hava lemmatrolararnir bara kongfiskin og svartkalvan líta á, og tað eru tveir veikir stovnar, sum veksu spakiliga og búnað seint.

– Ímringarhavið er svikiligt og Barentshavið er bara fyrirbils. Og henda kvota, sum er tengd at fiskiskapinum í Ímringarhavinum, fellur burtur, um TAC í Barentshavinum verður lækk-

að.

– Framtíðin hjá lemmatrolarunum er fiskil ógvuliga ívasom um iløgustuðulin fellur burtur.

– Og missa vit hesi skipini, ella nøkur av teimum, verður tað verður ein smeytur fyrri vinnulívið í Suðuroy, bæði á sjógv og landi, segði Bogi Mortensen.

Minni fisk á land

Spurningurin er so, hvussu hesi skipini kunnu fáast at

bera seg. Og hann nevndi nakrar møguleikar:

Ein møguleiki er at fáa skipunum stórri og betri kvotur á mið- og fjarleiðum.

Men hetta verður trupult, tí fyrri at fáa kvotur, mugu kvotur latast. Kanska kunnu vit lata uppsjóvartisk í býti fyrri annan fisk.

Ein annar møguleiki er at samskipa virksemd vatnrætt.

Hann hugsar t.d. um at reidari leggja saman og selja eitt skip við vinningi.

– Vinningurin kann so verða brúktur at stuðla undir rakstrinum hjá skipum, sum eru eftir. Somuleiðis fáa skipini, sum eru eftir, fiskirættindini hjá tí, sum er selt.

– Tað kann eisini hugsast, at tað loysir seg betri at selja tvey skip og keypa eitt nýggjari skip alturfyrri, ella kanska byggja. Serliga er hetta vert at hava í huga-

– Nú landskassin letur stuðul til skipasmíð.

Bogi Mortensen helt, at hetta kundi vísa seg at verða truplar loysnir, tí tað er neyðugt at finna keyparar, sum vilja lata rættan prís fyrri skipini, og somuleiðis skulu feløg leggja saman.

– Og tað kann eisini bliva ivamál um, hvørji skip skulu seljast, hvørji fólk skulu sigast upp o.s.fr.

Bogi Mortensen segði, at ein triði møguleiki er ein loddrott samskipan.

Tað, hann hugsar um, er, at skip og virki á landi leggja saman. Verður tað gjørt, kunnu báðar vinnueindirnar verða við til at stuðla hvørja aðra figgjargliga.

– Hugsast kann, at tað verður fúrdur ein miðvísur politikkur fyrri fiskiskapin-

um virkingini á landi og sølu, t.v.s., at tað, vit bjóða til sølu, eru ávísar vørur, virkaðar á ávísam virki burturúr fiski, sum er fiskaður við ávísam skipum.

– Henda loysnin kundi tryggja keyparanum eina ávísara dygd og, ikki minst, leveringstrygd.

Bogi Mortensen heldur, at ein slík loysn fer at krevja nógv á báðum partum.

– Virksemd má ikki verða blandað ov nógv saman, og í fyrstu at lugu mugu báðir partar verða til reiðar at offra eitt sindur av marginalum vinningi.

Hann helt eisini, at ein slík loysn má verða lokal fyrri at hava betri stýring á virkseminum og fyrri at sleppa undan ov nógvum tvídráttum.

Fjórði møguleikin er, at framleiðslan, sum nú er á landi, verður flutt umborð.

– Á henda hátt fær skipið lut í virðisøkningini, ið annars er á landi.

– Hetta kann hugsast at verða ein gongd leið, nú skipini í stórri mun royna á mið- og fjarleiðum.

Kanska kundi hetta verið ein partur av skipsrakstrinum, soleiðis at tá ið fiskað varð á mið- og fjarleiðum, varð fiskurin frystur men at hann varð ísaður, tá ið fiskað varð undir Føroyum.

– Men allar hesar loysnir føra við sær, at minni fiskur kemur uppá land, verða fortreytirnar ikki broyttar annars.

Hvørja ikki Eitt sindur øðrvísi er støðan hjá útróðrarbátunum.

– Útróðrarbátarnir eru stóðugar ognir og útróðrarmenn hava lætt við at skifta.

Nógv fólk, m.a. í vinnulívinum, lurtuði eftir metingunum hjá Bogi Mortensen um vinnulívið í Suðuroy í framtíðini. Hann segði, at tað er umráðandi at fáa eitt orðaskifti um støðuna, møguleikarnar og tær broytingar, sum skulu til